



COP29 – Έχουμε συμφωνία

Description

Χαράλαμπος Έλληνας*

Οι σύνοδοι κορυφής για το κλίμα διαβόητα χρειάζονται υπερωρίες και Σαββατοκυριάκα για να καταλήξουν σε συμπεράσματα και η COP29 δεν αποτέλεσε εξαίρεση. Τελικά όμως έχουμε συμφωνία. Επιτεύχθηκε νωρίς το πρωί της Κυριακής μετά από σκληρές συζητήσεις και μια προσωρινή αποχώρηση από τη σύνοδο κορυφής από τα μικρά νησιωτικά κράτη.

Η COP29 ήταν πάντα θέμα χρημάτων. Η κύρια προτεραιότητα της ήταν μια συμφωνία σε έναν νέο στόχο για την αντικατάσταση των \$100 δισεκατομμυρίων δολαρίων ετησίως που παρέχουν τώρα οι ανεπτυγμένες χώρες στις αναπτυσσόμενες χώρες για τη μείωση των εκπομπών και την προσαρμογή σε καταστροφές, και που λήγει το 2025.

Τα βασικά στοιχεία της συμφωνίας που κυκλοφόρησε το απόγευμα της Παρασκευής από την Προεδρία της COP είναι:

- Καλεί όλα τα μέρη να συνεργαστούν για να καταστεί δυνατή η κλιμάκωση της χρηματοδότησης στις αναπτυσσόμενες χώρες για τη δράση για το κλίμα από όλες τις δημόσιες και ιδιωτικές πηγές σε τουλάχιστον \$1,3 τρισεκατομμύρια δολάρια ετησίως έως το 203
- Ο νέος στόχος χρηματοδότησης για το κλίμα (NCQG) είναι \$300 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως έως το 2035, που οι ανεπτυγμένες χώρες «θα αναλάβουν το προβάδισμα» να παρέχουν από μια μεγάλη ποικιλία πηγών, δημόσιων και ιδιωτικών

-
- Καλεί τις αναπτυσσόμενες χώρες να κάνουν πρόσθετες εθελοντικές συνεισφορές, για να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι.

Το τελευταίο αναφέρεται στην Κίνα, τις πλούσιες αραβικές χώρες και άλλες για να κάνουν κατάλληλες εθελοντικές συνεισφορές. Στην πραγματικότητα, η Κίνα ήδη χρηματοδοτεί δισεκατομμύρια δολάρια για το κλίμα σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι φτωχότερες χώρες είναι πολύ απογοητευμένες με αυτήν την συμφωνία, επειδή περίμεναν ότι το μεγαλύτερο μέρος των \$1,3 τρισεκατομμυρίων δολαρίων θα προέρχονταν από δημόσιες πηγές και ότι θα προσφερόταν χωρίς δεσμεύσεις. Αλλά το να φύγουν από τη COP29 χωρίς οικονομική συμφωνία θα ήταν επικίνδυνο. Θα μπορούσε να κάνει τη δουλειά στη σύνοδο COP30 στη Βραζιλία το 2025 πολύ πιο δύσκολη. Είναι ένα βήμα μπροστά.

Οι κρατικές αντιπροσωπείες θα αξιολογήσουν τώρα το αποτέλεσμα, αλλά αυξάνονται οι ανησυχίες σχετικά με την πιθανή μη συνεργάσιμη θέση των ΗΠΑ για το κλίμα όταν ο Donald Trump αναλάβει την προεδρία τον Ιανουάριο.

Ορυκτά καύσιμα

Ένα από τα έγγραφα που έδωσε στη δημοσιότητα η προεδρία της COP29, ως μέρος της τελικής συμφωνίας, έχει τίτλο «Προώθηση των αποτελεσμάτων του παγκόσμιου απολογισμού». Ξεκινά επιβεβαιώνοντας τα αποτελέσματα της πρώτης παγκόσμιας απογραφής στη COP28 και σημειώνει τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας για τη δίκαιη μετάβαση των ΗΑΕ το 2024 και τονίζει τη σημασία της εφαρμογής τους.

Αυτό που είναι γνωστό ως «συναίνεση των ΗΑΕ», αναφέρεται στη «μετάβαση μακριά από όλα τα ορυκτά καύσιμα στα ενεργειακά συστήματα. Η COP29 το επανέλαβε αλλά δεν το ενίσχυσε.

Αυτή είναι η πιο κοντινή αναφορά που έγινε στην COP29 για την αντιμετώπιση των ορυκτών καυσίμων. Αν και είναι μόνο μια έμμεση αναφορά, ωστόσο κρατά το θέμα ζωντανό.

Μια συμφωνία για τις αγορές άνθρακα

Μια άλλη συμφωνία που επιτεύχθηκε στη COP29 ήταν σχετικά με τα διεθνή πρότυπα άνθρακα. Άνοιξε το δρόμο για τη δημιουργία αγορών άνθρακα που να υποστηρίζονται από τον ΟΗΕ, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 της Συμφωνίας του Παρισιού, και που

υπόσχονται να αποφέρουν ενίσχυση δισεκατομμυρίων δολαρίων για τη δράση για το κλίμα.

Υπάρχουν δύο κύριοι μηχανισμοί για να πραγματοποιηθούν τέτοιες συναλλαγές. Σύμφωνα με το άρθρο 6.2, τα κράτη μπορούν να συνάψουν συμφωνίες εμπορίας άνθρακα διμερώς, και το άρθρο 6.4 περιγράφει ένα σύστημα όπου οι εμπορικές συναλλαγές θα πραγματοποιούνται μέσω μιας αγοράς άνθρακα που θα υποστηρίζεται από τον ΟΗΕ, ανοιχτή και στις επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Συμφωνίας του Παρισιού, τα κράτη μπορούν να μεταφέρουν πιστώσεις άνθρακα που κερδίζουν από τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για να βοηθήσουν άλλες χώρες να επιτύχουν τους κλιματικούς στόχους τους. Αυτό θα βοηθήσει στη δημιουργία και επένδυση δισεκατομμυρίων δολαρίων στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής.

Ποιος αποφασίζει για το κλίμα;

Η UNFCCC επιμένει ότι είναι ο μόνος νόμιμος φορέας που αποφασίζει για το κλίμα και συμφωνεί για τον στόχο χρηματοδότησης για το κλίμα. Αλλά στην πραγματικότητα είναι η G20 που μπορεί να αποφασίσει πώς θα επιτευχθεί αυτός ο στόχος.

Η G20 είναι όπου οι μεγάλες οικονομίες λαμβάνουν τις αποφάσεις και ο ΟΗΕ είναι εκεί όπου όλες οι χώρες έχουν λόγο.

Τώρα όμως έχουμε μια άλλη διάσταση. Η εκλογή του Donald Trump στην Προεδρία των ΗΠΑ και η απειλή του να αποσύρει τις ΗΠΑ από τη Συμφωνία του Παρισιού, απειλεί να εκτροχιάσει την έκβαση της COP29. Θα μπορούσε να αποδειχθεί «ένα σημαντικό πλήγμα στην παγκόσμια δράση για το κλίμα».

Έχει ήδη εισαγάγει μεγάλη αβεβαιότητα σε μια εποχή που είναι επείγον να ληφθούν αποφάσεις για τη μείωση των εκπομπών και την αντιμετώπιση της υπερθέρμανσης του πλανήτη.

Αντιμετώπιση των εκπομπών

Ελάχιστη πρόοδος έχει σημειωθεί στον περιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που αυξάνουν τις θερμοκρασίες. Μια πρόσφατη έκθεση του ΟΗΕ ανέφερε ότι οι παγκόσμιες προσπάθειες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι σοβαρά εκτός τροχιάς. Νέα δεδομένα δείχνουν ότι τα αέρια θερμοκηπίου συσσωρεύονται στην ατμόσφαιρα ταχύτερα από οποιαδήποτε άλλη περίοδο στην ανθρώπινη ύπαρξη.

Είναι πλέον σχεδόν βέβαιο ότι το 2024 θα είναι το θερμότερο που έχει καταγραφεί στον κόσμο μέχρι τώρα. Οι μέσες παγκόσμιες θερμοκρασίες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους βρίσκονται καθοδόν για να καταλήξουν σε περισσότερο από 1,5C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, γεγονός που θα καθιστούσε το 2024 το πρώτο έτος που θα ξεπεράσει αυτό το «συμβολικό στόχο».

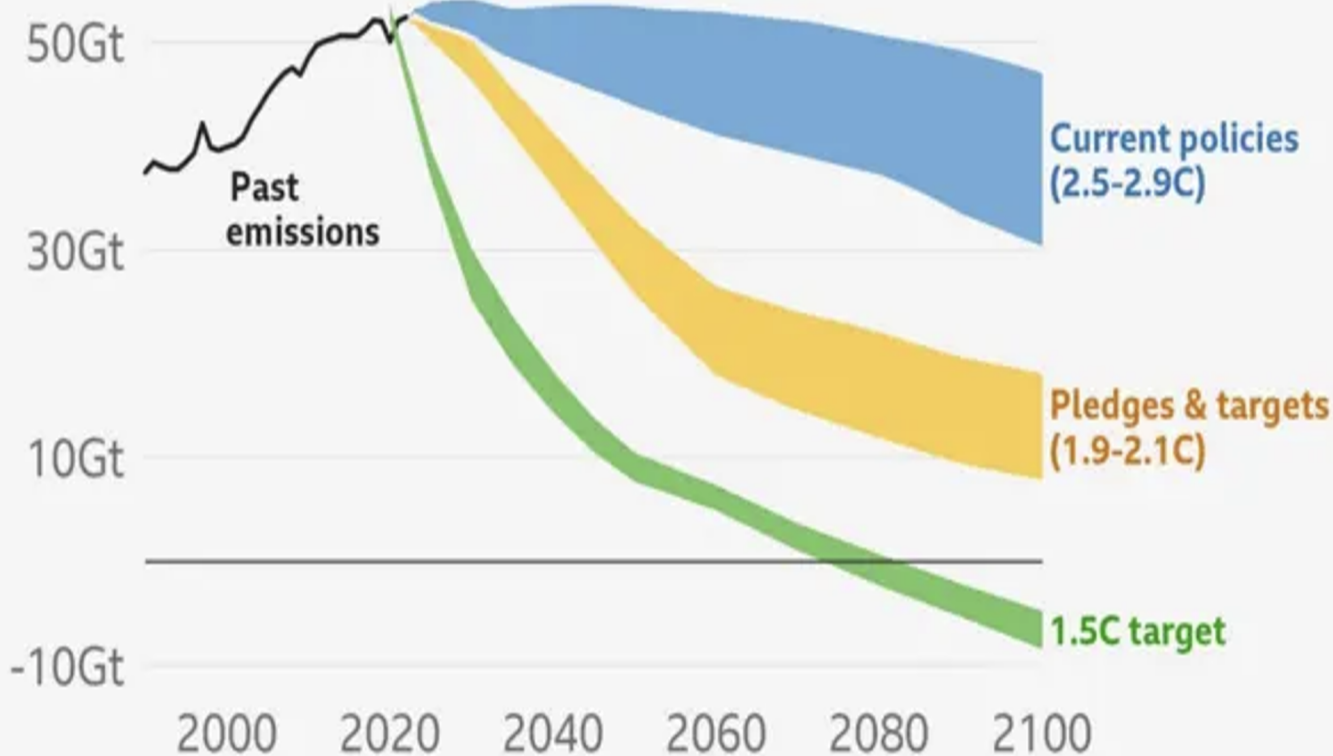
Αυτό το τελευταίο ρεκόρ βοήθησε στο να επικεντρωθεί η COP29 στην επείγουσα ανάγκη δράσης για τον περιορισμό περαιτέρω υπερθέρμανσης.

Μια πρόσφατη έκθεση του ΟΗΕ προειδοποίησε ότι, χωρίς αλλαγή, «ο κόσμος βρίσκεται καθοδόν να φτάσει τους 3C μέχρι το τέλος του αιώνα».

Ο ΟΗΕ λέει ότι ο περιορισμός της αύξησης της θερμοκρασίας στον στόχο 1,5C εξακολουθεί να είναι «τεχνικά εφικτός», αλλά μόνο με τεράστιες περικοπές στις εκπομπές κατά την επόμενη δεκαετία, κάτι που αγγίζει το αδύνατο.

World far off track for 1.5C target

Projected greenhouse gas emissions and future warming levels vary by actions taken



Emissions measured in gigatonnes of carbon dioxide equivalent. Warming relative to pre-industrial levels. "Pledges & targets" includes net zero goals under discussion

Source: Climate Action Tracker, Nov 2024. Broad lines show possible range **BBC**

Με τον Trump εκτός, έρχεται η Κίνα;

Αυτές είναι οι αρχικές ενδείξεις. Υπάρχουν ενδείξεις ότι η Κίνα σχεδιάζει να αναλάβει πιο κεντρικό ρόλο στο μέλλον. Γίνεται πιο ανοιχτή ως προς τα σχέδιά της και πιο συμμετοχική στη διαδικασία COP και μπορεί να αναλάβει πιο ενεργό και συνεργατικό ρόλο σε μελλοντικές COP.

Για πρώτη φορά, Κινέζοι αξιωματούχοι δήλωσαν στη COP29 ότι η χώρα έχει χρηματοδοτήσει αναπτυσσόμενες χώρες με περισσότερα από \$24,5 δισεκατομμύρια

δολάρια για αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής από το 2016.

Καθώς η ζήτηση για πράσινη τεχνολογία είναι πιθανό να αυξηθεί στις αναπτυσσόμενες χώρες ως αποτέλεσμα της συμφωνίας COP29, η Κίνα -που είναι σημαντικός εξαγωγέας αυτής της τεχνολογίας- θα έχει πολλά να κερδίσει. Η ανάληψη ενός πιο εξέχοντος ρόλου είναι προς το συμφέρον της και μπορεί μόνο να βοηθήσει.

Παρά τις κατηγορίες ότι αυτή ήταν «μία από τις πιο χαοτικές συναντήσεις της COP ποτέ», έληξε με μια συμφωνία. Μπορεί να μην είναι ακριβώς αυτό που ήλπιζαν οι αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά, ωστόσο, έχει εξασφαλίσει σημαντικά αυξημένους πόρους για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Ο κόσμος πρέπει να βρει τρόπους μείωσης των εκπομπών με εποικοδομητικό τρόπο και με συνεπή προσέγγιση. Αλλά πρέπει επίσης αυτό να επιτευχθεί, ενώ ταυτόχρονα εξισορροπούμε τις ανάγκες των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο να έχουν οικονομικά προσιτή ενέργεια.

**Ο Χαράλαμπος Έλληνας είναι Ανώτερος Σύμβουλος του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (the Global Energy Centre, the Atlantic Council).*